

JELENÜNK (X.)

Kósa Géza Attila (Melbourne):

Kálvinista magyarok Ausztráliában. A magyarul beszélő gyülekezetek első hatvan éve 1950-2010

Az ausztráliai magyar református gyülekezetek földrajzi elhelyezkedését és fejlődését nehéz megérteni, ha nincs valami fogalmunk Ausztrália egyes földrajzi és népességi tényezőiről. Nézzünk meg egy pár adatot ezzel kapcsolatban.

Ausztrália területe kb. olyan nagy, mint Európa az Urálig, vagy az Egyesült Államok Alaszka nélkül. Ha viszont a népességet nézzük, akkor a különbség az említett területek között óriási. Európa lakossága kb. 740 millió körül van. Az USA lakossága ennek kb. a fele, 316 millió. Ausztrália lakossága ez utóbbinak még egy tizede sincs, mert csak kb. 23 millió.

Ha megnézzük a lakosság elhelyezkedését Ausztrálián belül, akkor az adatok furcsa képet mutatnak. Az ország lakosságának több mint fele négy fővárosban lakik. Itt meg kell, hogy említsük, hogy Ausztrália egy államszövetség, mint Németország. Szervezetileg az ország hat államból és két ún. területből (Territory) áll. Minden államnak és területnek megvan a maga fővárosa és parlamentje.

A 2006-os népszámlálásig fogalmunk sem volt, hogy hány magyar él Ausztráliában, mert a bevándorlók nemzetiségét a szerint határozták meg, hogy ki melyik országból vándorolt be. Ha pl. egy magyar Erdélyből jött, akkor őt gondolkodás nélkül románként nyilvánították.

A 2006-os népszámlálásnál már a kérdezetteknek maguknak kellett beírni azt is, hogy a szülei és nagyszülei milyen nemzetiségűek. Ezen adatok szerint 2006-ban 37082 magyar volt Ausztráliában, akinek mindkét szüleje magyar volt. Ezen felül volt még majdnem ugyanennyi (30546) olyan személy, akinek legalább egy nagyszüleje magyar volt.

Az ausztráliai magyaroknak több mint fele (58%) a két fővárosban Melbourneben és Sydneyben él, azért, mert ezekben a városokban van a legtöbb munkalehetőség. Darwinban, az Északi Terület (NT) fővárosában pontosan száz magyar lakott 2006-ban, Hobártban Tasmánia fővárosában pedig 186. Viszont Sydneyben és Melbourneben, mindegyikben több mint tízezer magyar van.

A magyarok vallási megosztottsága is nagyon eltér a Magyarországitól. Magyarországon a reformátusok aránya a lakosság k.b. 16 százalékát képezi. Viszont Ausztráliában csak ennek k.b. felét, 6.4 százalékát találjuk. Ugy gondolom hogy ennek a fő oka az lehet hogy Magyarországon a reformátusok túlnyomó többsége az ország keleti részében lakik s onnan sokkal nehezebb volt nyugatra kerülni még a forradalom alatt is mint a Dunántúlról, a nagyobb távolság és a személyes ismeretség hiánya miatt.

A fentiekből világosan látszik, hogy ahol egy városban csak száz magyar van s abból is csak négy református ott nehéz gyülekezetet alapítani. Nehéz, de nem lehetetlen, mert pl. Darwinban ahol csak száz magyar lakott, egy magyar református lelkész alapított egy gyülekezetet ahol a református hivek kisebbségben voltak. Ez a gyülekezet mégis szépen működött amíg a lelkész el nem költözött Adelaidebe.

Még megemlítek két olyan jellegzetességet, amelyek az idő múlásával erősen befolyásolták a gyülekezetek életét. Az egyik az életkor. Az 1950-es években a gyülekezeti tagok átlag életkora 25 és 35 év között volt s mivel a bevándorlás erősen lecsökkent az 1960 as évek után az előregedés miatt elmaradt egyháztagok helyét nem lehetett fiatal bevándorlókkal feltölteni. A 2006 os népszámlálás adatai szerint a magyarok 31 százaléka, azaz majdnem minden harmadik magyar 65 éves vagy afelett volt. Az ifjúság pedig hiányzik, mert a magyaroknak kevesebb, mint 4 százaléka volt 15 év alatt.

A másik tényező a vegyes házasság. Két féle vegyes házasságot kell figyelembe venni. Az egyik a magyar és nem magyarok közti és a katolikus és protestánsok közti házasságot. A második generációhoz tartozó házasságban élő magyar férfiak és nők 90 százaléka vegyes házasságban él ahol a házastársak egyike nem magyar. Az ilyenházasságból származó gyerekeknek jó ha k.b. 20-25 százaléka tanul meg magyarul. Akik nem tudnak magyarul, azok általában elkerülik a magyar közösségeket, különösen a magyar nyelvű egyházakat. Ez persze minden felekezetre vonatkozik.

A katolikusok és protestánsok (református és evangélikus) közti vegyes házasság eleinte nem okozott komoly gondot a gyülekezetek életében. A reformátusok voltak az elsők akik, néha közösen az evangélikusokkal, gyülekezeteket alapítottak. Ezekben a gyülekezetekben mindenki szívesen be lett fogadva felekezeti hovatartozás figyelmen kívül tartásával. Mivel ezek voltak az első magyar szervezetek ahol az emberek a vallásos igényükön felül a kulturális s más társadalmi igényeiket is kielégíthették, a gyülekezetek szépen fejlődtek. Az emberek szívesen jöttek, mert magyarul beszélhettek, ismerkedhettek, problémáikat megbeszélhették, magyar ételeket ehettek, mert a legtöbb gyülekezetben étkezés is volt az istentisztelet után. Később mikor már a katolikusok is kezdtek gyülekezeteket alapítani akkor a katolikus egyháztagok egy része kivált a református gyülekezetekből s átment a katolikus gyülekezetekbe.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni Ausztráliában a városok, főként a fővárosok közti óriási távolságokat. Ez nagyon befolyásolja a lelkészek látogatását a különböző gyülekezetekbe. Több lelkész is közel kétezer kilométert utazott oda és vissza hogy vasárnap az egyik gyülekezetében szolgálhasson. Nem lehet elvárni hogy egy lelkész hetente utazzon majdnem kétezer kilométert egy istentisztelet megtartása végett. Ezért szükségszerűen több gyülekezetben csak havonta egyszer tartott szolgálatot a lelkész. A közbeeső vasárnapokon vagy a gondnok vagy egy arra alkalmas személy tartott istentiszteletet. Több gyülekezetben nem is volt több csak egy istentisztelet havonta. Meg kell említenem, hogy pl. Kemény Péter evangélikus lelkész ígét hirdetett evangélikus és református gyülekezetekben minden kéthónapban egyszer. Hogy ezt a szolgálatot elláthassa, minden alkalommal majdnem nyolc ezer km-es körutat kellett, hogy tegyen Perthből kiindulva Sydney, Melbourne és Adelaidon keresztül. Ez egy olyan hosszú út mint ha egy lelkész Budapestről Kazaksztánba Aktauba (3986 km.) vagy Teheránba (2965 km.) járna ígét hirdetni. A mi gyülekezetünkbe Maczi István lelkész havonta jött Sydneyből rendszerint vonattal, ami egy majdnem kétezer kilometeres körút volt minden alkalommal.

Nem csak a fővárosok közt nagyok a távolságok, hanem minden város között. Pl. Geelong, a legközelebbi város Melbournehoz is száz km-re van. A lelkész Melbourneból évekig járt oda autóval havonta egyszer ígét hirdetni. Sydneyből is rendszeresen járt és jár Canberraba a lelkész havonta egyszer szolgálni az 576 km-es autó ut ellenére. Nehéz elképzelni, hogy egy lelkész pl. Debrecenből rendszeresen járna Sopronba ígét hirdetni pedig ez a távolság csak 442 km. egy irányba.

Maguk a fővárosok is nagy területen fekszenek pl. Melbourne átmérője kb. 60 km, minden irányban (Bp. kb. 25 km) azért, mert a legtöbb ausztrál szeret egy kb. 700 négyzetméteres telken levő kertes házban lakni. Ez a nagy kiterjedés az egyik magyarázata annak is hogy miért van Melbourneban négy református gyülekezet. A külső városnegyedekből 20-30 km-es utat kellene megtenni, hogy elmehessenek ígét hallgatni a Fitzroyi gyülekezetbe. Sajnos a közforgalmu közlekedés Melbourneban s a többi nagyobb fővárosban is nagyon gyatra, hétvégeken pedig mégrosszabb. Nem javítják a közforgalmi lehetőségeket mondván hogy ugyanis nagyon sok embernek van autója, nincs nagy szükség buszra, vonatra. Különösen az 1950-es években a magyarok nagytöbbségének még nem volt autója s a távolságok nagy problémát okoztak, ha templomba akartak menni. Sok helyen csökkentették a havi istentiszteleteket emiatt.

A nehézségek ellenére az emberek szívesen jártak és járnak templomba, mert ott a lelki táplálék mellett az ember testi szükségleteinek egy részét is kielégíthették. Magyarországon néha-néha rendeznek szeretetvendégséget, ahol nem kell az ételért italért fizetni, de Ausztráliában majdnem minden református gyülekezetben ez bevett gyakorlat. Istentisztelet után, aki akar átmegy az ebédlő terembe és ott megebédel. Rendszerint főtt ételt is adnak, amit a legtöbb esetben

a gyülekezet nőszövetsége készít társadalmi munkában. Van, ahol egy keveset kell fizetni is a finom ebédért, mint pl. a Fitzroyi gyülekezetben. Van ahol csak teát, kávé és süteményeket adnak, de valami étkezés mindig van istentisztelet után. Ezeknek a közös étkezéseknek a közösség formáló szerepét nem lehet túlértékelni. Különösen az 1950-es években a sok egyedül álló fiatal ember alig várta hogy egy héten legalább egyszer jó magyar ételeket egyen.

Az étkezés alatt a nagyobb gyülekezetekben ahol van rá elég hely, a gyerekek egy kis előadással kedveskednek, szavalnak, dalolnak, táncolnak, hangszeren játszanak, kis szindarabot adnak elő stb. Néha felnőttek tartanak előadásokat vagy zenélnek, vagy az énekkar ad elő valamit. Mindeg van valami, amivel lekötik az emberek figyelmét. A nagyobb gyülekezetekben az istentisztelet alatt a gyerekekkel egy külön helységben foglalkoznak. Vagy vallásórát tartanak vagy magyar nyelv órát, vagy egyiket a másik után. Ebéd után pedig a gyerekek készülnek az előadásokra, az énekkar és tánccsoport tagjai is próbákat tartanak. Egész délután zajlik az élet.

Az újonnan bevándorolt emberek, akik a nyelvet nem ismerik és fogalmuk sincs az itteni életről, a legelső alkalommal elmennek a gyülekezetbe mert ott először is magyarul beszélhetnek, kérhetnek és kapnak hasznos tanácsokat pl. munkalehetőségekről, hol lehet lakást kapni, hol lehet jól bevásárolni, melyek a jó iskolák és így tovább. Az emberek ismerkednek, barátságok fejlődnek ki és a gyülekezet gyarapodik. Egyes gyülekezetek pl. az én gyülekezetem is, a bevándorlási minisztérium által bejegyzett sponsor azaz támogató volt, aki egy bevándorló családot vagy személyt a pártfogásába vette. Keresett nekik lakást, butort, állást, és ami nagyon fontos volt, el látta őket tanácsokkal. Sajnos a legtöbb ember mihelyt lábra állt és már nem volt szüksége a támogatásra, felénk se jött többet.

Ausztráliában az állam semmiféle pénzügyi támogatást nem ad a gyülekezeteknek ezért azok minden alkalmat megragadnak hogy egy kis bevételhez jussanak. Pénz kell az épületek karbantartására, a lelkész utiköltségének a fedezésére, ahol van főállású lelkész ott a lelkész fizetésére, templom bérre és így tovább. Azok a lelkészek, akiknek van egy főállásuk pl. mint lelkész egy ausztrál gyülekezetben vagy más polgári állásban, soha nem kérnek díjazást, csak az utiköltség megtérítését. A legjobb pénzforrásnak a nagy közös ebédek, vacsorák és bálak rendezése mutatkozott. Az egyik gyülekezet pl. disznótoros vacsorákat rendez, a másik bográcsos gulyást és lángost készít mérsékelt árakkal s az emberek tódulnak, mert az étel jó, s az emberek szórakoznak, ismerkednek. Általában zene is van az ilyen alkalmakkor. Eleinte amíg sok fiatal volt a gyülekezetekben az egyik legjobb pénzforrás a nagy bálak, rendezése volt, pl. egy-egy alkalommal több, mint kétszázan is összejöttek egy-egy ilyen bálra különösen mikor első bálozók bálja volt. A bálhoz persze a vacsora is hozzá tartozott s sok pénz bejött a sütemények árulásából is. A nagy haszon egyik titka az volt hogy az emberek és az asszonyok mindent társadalmi munkában végeztek pl.

asztalterítés, vacsora után asztalok leszedése, takarítás, s a főzéshez is a legtöbb hozzávalót ingyen adják a gyülekezet tagjai s az asszonyok is társadalmi munkában főztek. Egyedül terembért kellett, hogy fizessen a gyülekezet s valamit a zenekarnak. A haszon eg- egy ilyen jól sikerült rendezvény után több ezer dollár volt. A gyülekezetünk a megalakulás után egy holland református gyülekezettől bérelt templomot és helységet, s mikor megtudták, hogy ebéd alatt alkoholt is fogyaszt egy két ember azt megtiltották sőt a teremben a dohányzást is, s mikor megtudták hogy bálát akarunk rendezni egyenesen megbotránkoztak. A konzervatív Ausztrál presbiteriánusok s reformátusok semmi féle mulatságot nem rendeznek, nem is támogatnak.

Ma már előregedtek a gyülekezetek s csak a legnagyobbak rendeznek nagyszabásu ebédeket, vacsorákat s bálak rendezéséről már szó sincs. A fiatal-ság hiányzik a gyülekezetekből.

Ausztráliában csak a Fitzroyi gyülekezetnek van saját temploma. A Szabad Magyar Református Egyház Wantirnai Gyülekezete a katolikus és az evangélikus gyülekezetekkel közösen épített egy nagyon szép erdélyi stílusú 200 ember befogadó képességű ökumenikus templomot ahol mindegyik gyülekezet előre megbeszélt időpontokban tart külön külön istentisztelet. Két gyülekezet tervezi a templom építést de hoy sikerülni fog e nekik az építést végrehajtani az a jövő titka.

Az 1950-es évek elején minden bevándorló köteles volt két évig fizikai munkát végezni. Az európai diplomákat nem ismerték el. Az első nagy magyar bevándorló hullám Németországból jött 1949-1950 ben, ahol különböző táborokban tengődtek. Ausztráliában az alapuló református gyülekezetekben nagyszámmal voltak magas rangú katona tisztek, magas beosztású volt állami tisztviselők s diplomás emberek. Ezek az emberek a gyülekezetekben találtak otthonra, ahol hasonszórú emberekkel találkoztak eszemcserét folytattak. A környező ausztrálok nagyon zárkózottak voltak különösen a nem angol bevándorlókkal szemben. Nyilvános ellenségeskedés nem volt de velük való barátkozásról nem lehetett szó. Az egyik református lelkésznek egy darabig végét kellett takarítani, a másik lelkésznek buszokat takarítani és így tovább. Hiába kerestek jól az emberek a méltóságukban megalázva érezték magukat. Ezt a hangulatot fejezi ki jól a következő idézet a Délausztáliai Magyar Református Egyház presbitériumának az 1951 nov.4-én tartott gyűlésének a jegyzőkönyvéből

"Valamikor békében éltünk távoli szülőföldünkön, nem is gondolva rá hogy attól egyszer el kell szakadnunk. Világrendezés lökése szórt ki bennünket megszórt körünkből, elszakítva sokunkat feleségtől, gyerektől is, legtöbbünket szülőktől-testvérektől-rokonoktól, s mindannyiunkat népünktől. Elvesztettünk sok minden mást is, sokszor hosszú évek munkájának gyümölcsét, eddigi - örömmel vállalt - hivatásunkat, életcélunkat; emberi méltóságunkban megaláztak, büszkeségünk porrá zúzódott, képességeink kibontakozását, érvényesülésünket ezernyi nehézség akadályozta. S mégis hálát érzünk, mert tudjuk, hogy mintegy tűzön

menttettünk keresztül, s ime új életlehetőségek és új életcélok bontakoznak ki előttünk. Megvalljuk azt is, hogy méltón vettük a csapásokat, a büntetéseket az Úr kezéből s hisszük, hogy azt szeretetből mérte reánk, hogy azokkal javunkat munkálja"

Az a kevés református lelkész aki az 1950-es és 1960-as években Ausztráliába keveredett szinte emberfeletti munkát végzett a bevándorolt magyarok között. Ma már szinte hihetetlennek tűnik hogy milyen munkabírásuk volt. Becske Lajos református lelkész, akinek a fő gyülekezete Sydneyben volt így emlékezett meg az 1950-es évek elején végzett munkájáról.

"Az örökkévaló Isten eleve elvégzett rendelkezéséből hivatam el hogy a Sydneyi Magyar Református Egyházat megalakítsam, és hogy annak 6 és fél éven keresztül őrállója és pásztora legyek. Ez a feladat emberfeletti erőfeszítést jelentett számomra. Nappal gondot és éjszakai törődést. Olyan feladat volt ez, amire állítom egyetlen egy magyar lelkipásztor sem volt kellően felkészítve. Ez az út erőmfeletti út volt. Ahogy kezembe veszem munkanaplómat és lapozgatom, felujulnak bennem a régi emlékek és megelevenednek előttem a táborok, kórházak nevei - - amerre jártam: vonattal, autóbusszal, gyalogszerrel, később autóval, -esőben, -napsütésben, -sírva, -mosolyogva, porba és sárba. A táborokban és kórházakban felkerestem a magyar embereket, valláskülönbség nélkül. Hirdettem az ígét, biztattam, bátorítottam a szomorú, siró, magukramaradt embereket. Villawood, Chullora, Bankstown, St. Marys Hostel, Bardwell Park, Schofields, Schezville, Manly, Mascot, Matraville, Meadowbank, Dundas, Clyde, Regents Park, Rockdale, South Head ;s a távolabbiak Bathurst, Killara, Newcastle, a kórházak Prince Alfred Hospital, Sydney Hospital, Women's Hospital. Ezeken a helyeken jártam a legtöbbet. Az volt a feladatom, hogy összeszedjem az embereket, azután, hogy megtartsam és gyülekezetté szervezzem. Rendszeresen hirdetem az ígét Woolahra, Burwood, Scheyville, St. Marys Hostelban, később Newtown-ban és Newcastle-ban"

Ehhez nem kell sok magyarázat. Szinte hihetetlen hogy hány helyen hirdette rendszeresen az ígét és hány helyet látogatott rendszeresen.

Miért kellett Csörsznek ennyi helyen szolgálni, egyszerűen azért mert ő volt az egyetlen magyar református lelkész Sydneyben, illetve az egész Új Dél Wales államban. A magyar reformátusok legnagyobb gondja a teológiát végzett felszentelt lelkészek hiánya volt és maradt a mai napig. Ma is csak négy felszentelt teológiát végzett református lelkész van Ausztráliában mégpedig: Melbourneben, Sydneyben, Brisbaneben és Adelaideben.

A lelkész pótlást Dr. Antal Ferenc és Maczy István lelkészek úgy próbálták megoldani, hogy Melbourneben a Fitzroyi gyülekezetben megindítottak egy hétvégi tanfolyamot ahol két éven át a kevés számú hallgatóval a bibliát tanulmányozták és az istentiszteletek egyházi rendtartásának gyakorlati kérdéseivel foglalkoztak. Ugy volt tervezve hogy akik elvégzik ezt a tanfolyamot azok majd egy lelkész felügyelete alatt fognak gyülekezetet vezetni. Hárman fejezték be

ezt a tanfolyamot és mindhárman önállóan vezetnek egy egy kis gyülekezetet Melbourneben.

A lelkészhiányhoz kapcsolódik a gondnokok kiedmelt szerepe Ausztráliában. A református gyülekezetekben a legfelsőbb hatalmat az évente tartandó közgyűlés gyakorolja. A legfontosabb dolgokban a közgyűlés dönt de mivel ez a szerv csak egyszer ülésezik évente időközben a fontosabb dolgokban a presbiteri gyűlés dönt. A presbitereket, avagy gyülekezeti előjárókat, a közgyűlés választja. Magyarországon a presbiteri gyűléseken a lelkész az elnök Mivel Ausztráliában a legtöbb gyülekezetet lelkigondozók vagy a gondnokok vezetik, ezekben a gyülekezetekben a gondnok vezeti. a presbiteri gyűléseket. Magyarországon a végrehajtó hatalom közös megegyezéssel a lelkész és a gondnok kezében van. Egyikük sem dönthet a másik beleegyezése nélkül. Ausztráliában a nem lelkész által vezetett gyülekezetekben a gondnok egyedül is dönthet, tehát sokkal nagyobb felelőssége van, mint a Magyarországi gyülekezetekben. Ennek vannak előnyei is. Az elmúlt hatvan évben több gyülekezetet csak a gondnok lekiismeretes és határozott hozzáértő munkája mentett meg a széthullástól. Ahol, vagy amikor nincs lelkész akkor a gondnok vagy egy általa megbízott hozzáértő személy vezeti az istentiszteletet.

Az egyházi élet majdnem minden területen elűt a Magyarosszágitól. Ausztráliában minden gyülekezet nagy gondot fordít a lelki gondozás mellett a magyarságtudat megőrzésére vagy fejlesztésére. Míg voltak fiatalok, minden nagyobb gyülekezet tartott egy iskolát ahol a hangsúly a magyar nyelv, egy kis magyar történelem és egy pár vers tanításán volt. A magyar nyelv használatát és életben maradását több módon is igyekeznek elősegíteni. Pl. különböző gyerek műsorok betanulásával és előadásával, magyar népdalok, magyar játékok és magyar népitáncok tanításával. A brisbani gyülekezet egy felnőtt színjátszó csoportot is alapított amely nagy sikerrel szerepel Ausztrália többi államaiban is. Lehet, hogy a gyerekek idővel elfelejtik, amit a gyülekezet kulturális foglalkozásain tanultak, de az előadásokban és a különböző kulturális csoportokban való részvétel egy életreszóló élmény marad a számukra ezért ez is erősen hozzájárul a nemzeti azonosság megtartásához.

A nagyobb magyar nemzeti ünnepeket minden gyülekezet ünnepi istentisztelettel ünnepli, s gyakran egybeköti világi megemlékezéssel is pl, emléktábla megkoszorúzása, vagy tisztelgés a hősök emlékművénél. A magyar himnuszt kivétel nélkül minden gyülekezet énekli minden egyes istentisztelet után.

Az 1950-es években bevándorolt magyarok mind politikai menekültek voltak, akik a kommunista rendszertől akartak megszabadulni. Mégis surlódások keletkeztek az 1950 és 1957-ben bevándorolt magyarok közt. A baj akkor kezdődött, amikor magyarországi református lelkészek és püspökök kezdték az ausztráliai gyülekezeteket látogatni. Az 1956 előtt bevándoroltak többsége szerint minden lelkész, aki akkor Magyarországról jött békepap volt. Amikor pl. egy magyarországi püspök a fitzroyi gyülekezetben prédikált, a hivek egy része

felállt és elhagyta a templomot. Pár nap múlva újságcikkekben azzal vádolták a presbiteriumot hogy kommunista befolyás alatt állnak. Amikor a magyar követésegről is jöttek a gyülekezetbe látogatók, vagy részt vettek gyülekezeti vacsorákon, ezek óriási vitákra adtak alkalmat. Az 1957-ben bevándorolt magyarok tudták, hogy nem mindenki kommunista, aki Magyarországról jön, s hogy nem minden intézkedés, amit a magyar kormány tesz népellenes. Azok a tanítók, akik magyar nyelvet tanítottak nem mertek Magyarországra menni pl. nyelvkonferenciákra, mert attól féltek, hogy ha mennek, akkor a diákok egy része elmarad az osztályukból.

A rendszerváltás után megváltozott a magyarországi lelkészekhez és püspökhöz való hozzáállás. Hegedüs Lóránt református püspök volt az első, aki Ausztráliába jött a Szabad Magyar Református Egyház meghívására s őt minden gyülekezetben nagy szeretettel fogadták mert ő volt az első püspök aki szabad választás útján nyerte el a tisztségét. Ez után már rendszeresen jöttek püspökök Magyarországról s a környező országokból meg az Amerikai Egyesült Államokból is. Több püspök kétszer háromszor is volt látogatóban. Tökés László négyszer is. Csiha Kálmán erdélyi püspöknek volt a legnagyobb hatása az ausztráliai magyar református gyülekezetekre, mert ő segített kiválasztani három lelkészt akiket az Ausztrál gyülekezetek kineveztek lelkészüknek. Ausztráliába több mint háromszor annyi magyar vándorolt be a Délvidékről, mint Erdélyből mégis mind a négy teológiát végzett lelkész Erdélyből való. Az összes többi gyülekezet vezetőinek a nagytöbbsége is Keletmagyarországról vagy Erdélyből jött.

A református gyülekezetek komolyan veszik a szeretetszolgálatot és az adományozást is. Komoly anyagi segítséget nyújtottak pl. főleg Erdélyi templomok felújítására, a délvidéki magyar nyelvet okató iskoláknak, a felvidékre magyar tankönyvek vásárlására, a Kárpátalján ösztöndíjakat adtak magyar főiskolai hallgatóknak, akik magyar nyelvet fognak tanítani. Mindemellett ausztrál presbiteriánus gyereketthonokat is támogattak.

Németországban a II. Világháború után a táborokban nagyon kevés református vagy evangélikus lelkész volt ezért több helyen közös református-evangélikus gyülekezeteket alapítottak hogy jobban kihasználhassák a meglevő néhány lelkészt. Ezt a gyakorlatot Ausztráliába is követték, mert itt is hasonló lelkészhiány volt. Ezért Perthben, Brisbanben és Adelaideban közös református - evangélikus gyülekezeteket alapítottak. Ezek a gyülekezetek így működtek amíg az erdélyi református lelkészek meg nem szüntették a közös egyházközségeket. A Melbournei, Adelaidi, és Brisbani egyházközségek csatlakoztak az Ausztráliai Magyar Református Egyházhoz, mint annak kerületei. A Perthi gyülekezet megmaradt közös evangélikus-református gyülekezetnek.

Az Ausztráliai Magyar református Egyház szervezeti felépítése is nagyban különbözik a magyarországitól. Az egyes kerületek s azon belül is az egyházközségek teljesen onállóan, egymástól függetlenül működnek semmi féle felet-

tes hatóságnak nincsenek alávetve. Nincs alá és felérendeltség az egyházközségek között. Nincsenek esperesek, nincsenek püspökök s nem is szándékoznak választani egyet. Úgyszólván minden lelkész a maga püspöke. Ennek a nagy függetlenségnek hátrányai is vannak, mert nincs felettes hatóság ahonnan segítséget kérhetnének szükség esetén. Ezt próbálják pótolni azzal, hogy évente szerveznek országos gyűléseket, konferenciákat ahol a küldöttek megbeszélhetik a problémáikat s haza vihetik a hasznos tanácsokat.

Van egy gyülekezet, amely elűt az összes többitől olyan szempontból hogy a gyülekezetnek volt püspöke. Ez a gyülekezet csatlakozott mindjárt alapításakor az Amerikai Szabad Magyar Református Egyházhoz, mint annak ausztráliai részlege. A gyülekezet lelkészét Dömötör Tibor amerikai püspök szentelte fel. Dömötör Tbor püspök elhunytával Az Amerikai Szabad Magyar Egyház gyakorlatilag feloszlott s az ausztráliai részleg teljesen önálló egyházközség lett, nem tartozik semilyen egyházi szervezethez.

Összefoglalás. A reformátusok voltak az elsők, akik az 1950 es évek elején gyülekezeteket alapítottak s ezek a gyülekezetek lettek az akkori magyar társadalom szellemi és kulturális központjai.

Az 1960as évek elejéig a gyülekezetek fejlődtek, szépen működtek, de rövidesen beállt egy hanyatlás, aminek a fő oka az volt, hogy az emberek már megtanultak valamennyire angolul, több egyház is alapított gyülekezeteket, több társadalmi egyesület is alakult s az emberek már ki tudták elégíteni hitbeli, s kulturális igényeiket máshol is.

A későbbi években bevándorló magyarok, akik a kommunista rendszerben nőttek fel nem tartottak nagy igényt gyülekezeti életre, s a gyülekezetek tagjai is kezdtek öregedni. A bevándorlás is nagyon megcsappant az 1970 es évek után s az elhunyt vagy kivált egyháztagok helyét nem lehetett új tagokkal feltölteni. A lelkészhiány megmaradt s teológiát nem végzett lelkigondozók sok esetben nem voltak képesek a gyülekezeteket összetartani.

A mai helyzet az hogy a négy nagy gyülekezet ahol teológiát végzett lelkészek vezetik a gyülekezetet teljes munkaidőben, ott a gyülekezetek szépen működnek, életképesek, hosszú jövő áll előttük.

A többi kis gyülekezet ahol nem lelkészek a gyülekezetek vezetői, lassan el-sorvadnak, talán még öt tíz évig megmaradnak, ha csak valami nagy előre nem látott kedvező változás meg nem erősíti a gyülekezeti életüket.

Majdnem minden magyar református gyülekezet a helybeli ausztrál Presbyterianus Egyház kebelén belül vagy annak nagyfoku támogatásával jött létre. Idővel a gyülekezetek függetlenítették magukat a Presbyterianus Egyháztól s ma kivétel nélkül minden magyar református gyülekezet teljesen önálló. Megtartották nemzeti azonosságukat és egy gyülekezet sem tartozik ausztrál egyházi fennhatóság alá.

Melbourne, 2015.